

Дневникъ 61.

(СТЕНОГРАФИЧЕСКИЙ)

Засѣданіе на 19 Май 1883 година, отворно въ 2 часа сл. пл., подъ Прѣдсѣдательството на г-на Д. Юркова

Присѣдствуващи членове 10.

Дневний рѣдъ:

Отнош. № 1410, съ *Публично-Административенъ Правилникъ* за урѣждане на *монополъта на барута*.

Прѣдсѣдателя: За това нѣщо имаше Публ. Админ. Правилникъ, по Постоянний Комитетъ бѣше приелъ рѣшеніе да се отложи въпросътъ за другъ пжтъ, т. е. за всегда.

Т. Кесяковъ: Тоя въпросъ е новъ за нѣкои членове при настоящия съставъ на Комитета. Азъ не помна да е станало отлаганіе. Да се предаде на комисията да го изучи и достави своитѣ заключения, че ако се рѣши за отлаганіе да отговоримъ като изложимъ мотивитѣ. Инакъ да остане съвсѣмъ, миждеръ алтъ, не разбирамъ.

К. Калчевъ: Финан. комисията бѣше натоварена съ тоя въпросъ и тя се произнесе да не става правилникъ. Въ рапорта по тоя правилникъ сжщото мнѣніе се исказва, като се държатъ мотивитѣ записани въ протокола. Тогава и самия Директорътъ не настояваше

Прѣдсѣдателя: До колкото помна комисията бѣше раздѣлена по този въпросъ и го остави не рѣшенъ. Сега понеже Дирек. казва, че ще даде нѣкой обясненія, то, спорѣдъ мене, да се опрѣдѣли единъ день да повиками Дирек. да видимъ какво ще ни каже и да рѣшимъ окончателно въпросъ. Комисията е дала вече мнѣніето си.

Т. Кесяковъ: Трѣба наистина да се вика Дирек. Комисията като изложи мотивитѣ си за или противъ правилника, Пост. Комитетъ ще ислуша и Дир. и ще се произнесе.

К. Калчевъ: Азъ прѣдлагамъ да *остане на 2 днесн. рѣдъ за идущия четвъртъкъ*, за тогава да се вика г-нъ Дир. и да се намѣри протокола. (Приема се).

Отнош. отъ Дирек. на Финан. № 1811, относително числото на *Каракачскитѣ овци* и пр. и количеството на събраното право за паша и производство прѣвъ 1882/83 год. (на финан. комис.)

Отношен. № 1652 отъ Дирек. на Общитѣ Сгради че е позволено на Шипченци да се снабдатъ съ дърва влечани по шосетата додѣто трае наводнението което поврѣдило горскитѣ нѣтеки. (За свѣдѣніе.)

Отношен. № 1637 отъ Дирек. на Общитѣ Сгради, че нѣмало вакантни стипендии въ Садовското училище. (За свѣдѣніе),

Прошение отъ Нещерци — Относително Кметството имъ и изборѣтъ му за втория периодъ.

К. Калчевъ: Ако не е колективно това прошение, то необходимо е прѣди да разискваме да искаме официални свѣдѣнія отъ административнитѣ власти: ако тѣ опровергаватъ прошения тогава, разбира се, градскій свѣтъ остава за 3 год., иначе може да станатъ допълнителни избори.

Прѣдсѣд: До колкото зная тамъ има двѣ партии, че и двѣтѣ сж работили за градскій свѣтъ. Миналата година, както се разбира отъ прошения, билъ разбърканъ свѣтътъ та, нѣкои си дали оставкитѣ, а послѣ цѣлий свѣтъ, и вслѣдствие на това станали нови избори, но не се опрѣдѣлило дали за 3 год. ще сжществува новий, или до периода. Миналата година подигнали тоя въпросъ и имъ се казало, спорѣдъ прошения, че е за три години.

Св. Тилевъ: Зная че тамошното Кметство бѣше си дало оставката и бѣше се избрала една Комиссія да управлява работитѣ, но и тя остави, че вслѣдствие на това излѣзе приказъ за нови избори, това бѣше прѣди истичението на миналата година. Когато да станатъ изборитѣ избирателитѣ подигнали въпросъ: като какъвъ ще се счита избираемий свѣтъ, допълнителенъ или за 3 год. Префектътъ отговорилъ, че е за три години. И тѣй станалъ изборъ. Сега когато излѣзоха новитѣ прикази за избори събрали се общинитѣ да избиратъ, но имъ казали че свѣтътъ е избранъ за три год. Отъ това се явили нови партии, истиями додѣто Дирек. Кръстевичъ писалъ съ едно писмо съ което се потвърждава първото мнѣние на префекта. Послѣ пакъ станали распри и се рѣшило да се събиратъ жителитѣ и се произнесатъ какъ ще считатъ свѣта, та едно огромно болшинство се произнело, че той е за три години. Ето това зная отъ слухове.

Т. Кесяковъ: Азъ желая да не разискваме тоя въпросъ додѣто нѣмаме официални свѣдѣния отъ г-на Кръстовича. Независимо отъ това при всичко че сж се произнесли за 3 години, азъ искамъ да напомена, че всичкитѣ избори трѣбва да ставатъ за три години и въ опрѣдѣления данъ и периодъ иначе не разбирамъ какъ може да стане.

Ив. Ст. Гешевъ: Азъ мисля, най добръ и да *проводимъ прошения на Дирек. на Вжтрѣшнитѣ работи* и да му искаме свѣдѣнія че тогава да видимъ (приема се).

Д. Стамбуловъ: Комисията по Финан. въпросъ разглѣда правилника по тютюнитѣ. Споредъ проекта отъ Дирекцията сѣянieto на тютюнъ по малко отъ половина увратъ се забранява както и распренато, на корени. На нарушителитѣ да се налага по 20 пари глоба на всѣки коренъ, като се унищожаватъ коренитѣ. Дирек. отъ опитъ видѣла за невъзможно възбранението да се сѣе тютюна на по малко отъ единъ увратъ, защото ония които сѣятъ малки пространства на корени, по градини, дворове и пр. сѣятъ не за друго освѣнъ за домални пужди, а да

сѣятъ цѣль увратъ нѣматъ възможность та за това оставила не по малко отъ $\frac{1}{2}$ увератъ за да е достъпно сѣянieto по тоя начинъ на бѣднитѣ, като имъ забранява распърснато сѣяние. Комиссията обаче и това пространство видѣ за голѣмо, което не прѣдставлява улеснение за една бѣдна кѣща да си носѣ тютюнъ, като забрани сѣянieto на корени, а за да не се лишатъ бѣднитѣ отъ пужний тютюнъ за цѣрь намали на половина това пространство. За това измѣни правилника тъй: *Сѣянieto на тютюнъ на пространства по малки отъ $\frac{1}{4}$ увератъ или пакъ търснато по нивитѣ и градинитѣ само по нѣколко корена се забранява. На нарушителитѣ на това постановление ще се налага една глоба отъ 20 нари златни за всѣки коренъ и носѣтитѣ корени ще се уничтожаватъ.*

Т. Кесиковъ: Спорѣдъ предписанието на Ор. Уставъ всѣка индустрия и търговия е свободна. Запазено е сѣщо правото за обработване на собственитѣ земи. За това противинъ съмъ на тая мѣрка щото да има право единъ да сѣе толкова, а не помалко. Не знаа впрочемъ какъ глѣдатъ законодателитѣ като наприм. на турския законъ? Защо не трѣбва да се сѣе по малко отъ една лѣха, което прѣдлага и самата комиссия? Дали това е по-добръ отъ точка зрения на административна мѣрка — азъ не мога да си обясна. Всѣки може спорѣдъ мене да сѣе колкото иска, а длѣжностъ на правителството е само да търси данѣкъ. Дали че е повече трудно за правителството да контролира? Текива мотиви нѣмами.

Д. Стамбуловъ: Мотивитѣ на Дирек. не мога да изложа, но колкото за ония на комисията сж, че властѣта неможе да контролира засѣянитѣ мѣста съ по 20, 50 и 100 корена тютюнъ. Такива прочее сѣяни мѣста распърснато докарватъ загуба на кассата. Първо г. Кесиковъ ще се убеди много лесно, че туй трѣбва да стане, ако си припомнимъ случайтѣ по наказанието, което се налага на сѣятелитѣ на тютюна. Тѣзи случаи ясно доказватъ това, второ ако се сѣе распърснато нѣма възможность да се прѣслѣдватъ токива сѣяния на тютюнъ, понеже лесно могатъ да избѣгнатъ контролорѣтъ и слѣдователно съ това се докарва врѣда на Обл. ковчегъ и тя е една отъ причинитѣ които намаляватъ голѣмото пространство на най-малко за да има възможность всѣки да сѣе на извѣстно мѣсто. Може да се възрази, че всѣки, който иска да сѣе може да е свободенъ, а длѣжностъ на правителството е само да провѣрѣва. Но не е тъй. Нѣкой има затѣптенъ дворъ и го сѣе и продава безъ десѣтъкъ, безъ бандеролъ и гюмрукъ. А такива случаи сж много чести, та кассата губи. Друго възражение може да се каже, че и ония които сѣятъ повече може да злоупотребяватъ то е истина, но забѣлѣжете, че ако сж хванатъ телгѣтъ наказания спорѣдъ закона. Това е трета причина.

Тия сж мотивитѣ на комисията за приемане на правилника. Ако Постоянный Комитетъ ги счита достатѣчни и мисли, че правилника е добръ, да го приеме.

Т. Кесиковъ: Сега мога да се съгласа съ тия мотиви, но съ условие ако бжде колкото е възможно въ по малѣкъ размеръ пространство. Единъ човѣкъ, който за себе си сѣе $\frac{1}{2}$ леха ако извади 25 оки тютюнъ 5 оки му оставятъ, а 20 тѣхъ поддѣжатъ на гюмрукъ. Въ малки пространства дѣйствително има затруднения за контролиране и за да не бждѣтъ прѣснати прѣдлагамъ да се опрѣдѣли поне на $\frac{1}{2}$ леха. Такѣво пространство може да даде 25 оки, а 25 оки не могатъ лесно да се укрятъ. Съ това ще дадемъ свобода на селянитѣ да си сѣятъ тютюни. Съ

това ще дадемъ голѣмо улечение на земледѣлцитѣ. Кассателно глобата гдѣто прѣдлага Комисията по 20 пари на коренъ, азъ ми се види много по освѣтъ то ва и коренитѣ се уничтожаватъ. Азъ мисля, ако се уничтожаватъ коренитѣ не трѣбва да се взима поне глоба. Въ противенъ случай да се приеме по малко отъ 20 пари глоба.

Калчовъ: Истина е че разработването е свободно но дѣто има монополъ правителството е длъжно да контролира. Монополътъ за тютюна е установенъ отъ Органически Уставъ. Остава само намъ да правимъ опѣнение както намѣримъ за добръ. Ако $\frac{1}{2}$ леа дава 25 оки както каза г. Кесяковъ тогава добръ. Но ако пакъ не може на $\frac{1}{2}$ леа да се контролира тогава да стане цѣла. Спорѣдъ мене отъ хигиенеска точка зрения, не трѣбва и никакъ да се сѣе, тютюнъ но понеже други ще сѣятъ, че пакъ ще се трѣси то нѣма какво да правимъ. Колкото за втората точка, трѣбва непременно да има глоба. Защото иначе всѣки ще злоупотрѣблява като знае, че ако се улови само ще му се уничтожи тютюна и нищо повече, обаче като знае че има и глоба все ще се пази.

Д. Стамбуловъ: Ако намалимъ отъ леа на долъ ще туримъ правителството въ мѣчно положение за контролиране: $\frac{1}{2}$ леа може всѣде да се посѣе и лесно да се укриве. Асли такива работи като тютюнъ бостанъ и пр. селенитѣ сами по себе си сѣятъ не повече отъ една леа. Колкото за глобата и ти да остане съ уничтожението. Ако единъ засѣялъ скрито 50 кор., ще му се уничтожатъ само, той нищо не може да почувствува, защото за него нѣма дадена никаква стойностъ освѣтъ труда. По тоя начинъ ще дадемъ насърчение. За това трѣбва да остане и глобата 20 пари на коренъ и уничтожението.

Св. Тилевъ: Азъ съмъ съгласенъ да не бѣде по долъ отъ леа пространството; но колкото за глобата менъ ми се види много. Ония които сѣятъ по 50, 60 кор. иматъ причини; тѣмъ служи тоя тютюнъ за цѣръ противъ крадта, която много често съсипва добитъка. Ако прочее за 50 стрѣка да не позволимъ да сѣе единъ селенинъ, значи да го лишимъ отъ срѣдствата за съхранение на добитъка, съ който той съществува. Нѣкои ще възразятъ, че въ случай на нужда може да се купува тютюнъ за цѣръ, но работата е че съвършено друго дѣйствиe има възъ болестта оня, изготвенъ нарочно за тая цѣль. Такъвъ тютюнъ оставатъ листата и коренитѣ да схнатъ на корена и послѣ го бератъ. Така щото спорѣдъ мене стига що ще се взема глоба ако нѣкой поиска да злоупотрѣби съ закона, а не и да се уничтожаватъ коренитѣ: ако пакъ се приематъ и двѣтъ, тогава още повече трѣбва да се опрѣдѣли нѣщо и за това когато нѣкои сѣятъ и по коренъ, само изъ градинитѣ си и двороветѣ.

Т. Кесяковъ: Отъ тия мотиви които Св. Тилевъ каза и които азъ пропуснахъ напрѣдъ да спомѣна се вижда, че селенитѣ богати и сиромаси иматъ тая нужда която е помощъ за съхранение на добитъкътъ имъ, а не за спекулативна цѣль. По тая нужда именно ако си посѣе нѣкой то пространството не ще бѣде повече отъ $\frac{1}{2}$ леа. За това и азъ прѣдлагамъ такъво измѣнение. Единъ узратъ по Областѣта въобще се счита отъ 125 кв. метра, който не дава повече отъ 300 корена тютюнъ, така щото ако се устѣпи въобще да сѣятъ не по малко отъ $\frac{1}{2}$ леа ще произвежда такъво пространство не повече отъ 30, 40 кор., а това не

е тъй лесно да се скрие. Касателно глобата пакъ ще кажа много е ако се уни-
чтожаватъ и коренитѣ. Не е малко наказание ако се уничтожатъ само коренитѣ:
той изгубва и тютюна и труда. Сега азъ прѣдлагамъ за първата алинея $\frac{1}{2}$ лека,
а послѣ, задържамъ си правото да прѣдложа намаление на глобата, когато ще ми-
нимъ на втората алинея.

К. Калчевъ: Правилника има за цѣль да ограничи сѣянията на тютюнъ
въ по малки пространства, защото, както казахми, контролиранieto става затруд-
нително и произлиза погуба за Област. ковчегъ. Отъ друга страна, ако мислимъ,
че $\frac{1}{2}$ лека дава 50 корена, или една лека 100 корена, то да кажемъ $\frac{1}{2}$ лека
или 50 корена, е все едно намаление на пространството. Въ послѣдния случай
обаче прѣдвиждамъ поголѣмо неудобство за контролиране, защото, като приемъ
тъй, тогава сѣки може да сѣе 50 корена разпръснато, което главно преслѣдва
правилника. Така щото азъ приемамъ и да се намали отъ едната лека както прѣ-
длага Комиссията, но да се каже $\frac{1}{2}$ лека а не корени. Колкото за глобата ще
кажа че щомъ мислимъ за интереса на Област. Ковчегъ трѣбва, да я налагаме.

Св. Тилевъ: Дото желаяхъ да се остави свободенъ селенина да си сѣе до
50 корена, разбирахъ да сѣе по градинитѣ си и по двора. И тия 50 корена
именно да му се оставатъ безъ глоба, а ако се намѣратъ повече, разбира се ще
се прѣслѣдватъ. Все пакъ не е мислимо, човѣкъ който сѣе за частна потрѣба тю-
тюнъ да сѣе повече, той не си губи врѣмето да сѣе цѣла лека — това го знае
отъ опитъ. Човѣкъ пакъ който сѣе за полза, той никога не сѣе отъ лека по доле,
на противъ по 2, 3 или увратъ. За това приемамъ прѣдложението на комиссията
за една лека, но да се отстъпи да сѣятъ, по 50 корена за цѣръ, по градинитѣ
бостанитѣ, двороветѣ или харманитѣ.

К. Калчевъ: Правилникътъ именно това стрѣми да избѣгне, че, ако се
отстъпи да се сѣе по 50 корена, може много да се злоупотрѣблява, като единъ
може тъй на пѣколко мѣста да сѣе.

Прѣдсѣд; Сега се прѣдлагатъ двѣ мѣрки: една *не помалко отъ една
лека*, спорѣдъ Комиссията, друга: *разпръснато по градинитѣ, сѣяние на повече
отъ 50 кор. се забранява.*

Т. Кесяковъ: Цѣльта именно на закона не се достига тогава, а се дозво-
лява, гратисъ, сѣяние на 50 корена по градинитѣ. Единъ човѣкъ може да сѣе на
двѣ-три мѣста по 50 кор., а това закона не позволява. За това именно искахъ да
се каже $\frac{1}{2}$ лека такъво пространство, разумѣва се ще има възможность да сѣе
и най-сиромаша, а по тоя начинъ и контрола е по лесенъ.

Ив. Ст. Гешовъ: Въпросътъ, г-да е достатъчно разясненъ, има двѣ прѣд-
ложения и по рѣдъ да се турятъ на гласуване.

Д. Стамбуловъ: Ако приемемъ да се сѣе по 50 кор. по-добрѣ да отхвър-
лимъ тоя правилникъ, щото не че не можемъ да дадемъ улеснение на контролира-
нието, което главно гони тоя правилникъ, но още повече ще го затруднимъ. То-
гава трѣбва контролеритѣ да *броятъ* коренитѣ, а не могатъ за полесно да мѣ-
ратъ пространството. Спорѣдъ мене или както прѣдлага комиссията да приемемъ
или да отхвърлимъ Правилника, понеже той не ще може да постигне цѣльта си
съ такъво измѣнение.

Прѣдсѣдат: Комиссията прѣдлага за една леха и 20 пари глоба на коренъ.

Т. Кесяковъ: Да се гласуватъ отдѣлно понеже ще прѣдложи измѣнение въ глобата.

К. Калчовъ: Ако не е туримъ 50 кор., тогава $\frac{1}{2}$ леха. Това не е много, най-послѣ двѣ бѣдни кѣщи могатъ да сѣятъ една половина.

Прѣдсѣд: Тогава отдѣлно турямъ прѣдложенията на комиссията: първото е за една леха. (пада).

К. Калчевъ: Ако приемемъ на число сѣяннето, тогава ще останатъ да сѣятъ както имъ скимне, като зарзаватъ распрѣснато, и цѣлѣта на закона не се постига. Ако е пакъ на леха ще го сѣятъ на рѣдъ. Дирекцията не се бой че контролирането ще бѣде трудно но само глѣда способа щото да не може да се избѣгва то.

Прѣдсѣдателя: Има прѣдложение за $\frac{1}{2}$ леха. (Пада). Има прѣдложение отъ Св. Тилевъ: да остане както прѣдлага комиссията една леха но съ дозволение, да си сѣятъ по 50 кор. распрѣснато по двороветъ за домашни потребности.

Т. Кесяковъ: Иматъ дворове и сѣятъ тамъ 10, тамъ 5, тамъ 15 корена, а това не е възможно за контролиране.

Ив. Ст. Генцовъ: Не мога да зная работата отъ практика, но което каза г. Кесяковъ мисля не е истинно защото всѣки сѣе на едно мѣсто. (Гласове: повече распрѣснато).

Св. Тилевъ: Да се гласува моето прѣдложение.

Прѣдсѣдателя: Св. Тилевъ прѣдлага 1 леха и 50 кор. въ дворове. (Пада).

Д. Стамбуловъ: Прави ново прѣдложение да се гласува членътъ както е отъ комиссията.

Т. Кесяковъ: Въ такъвъ случай азъ прѣдлагамъ глоба да се взема 10 пари.

Д. Стамбуловъ: Понеже първата частъ отъ члена падна азъ прѣдлагамъ да се гласува и втората само за глобата съ 20 пари; но нѣка се гласува напрѣдъ поправката на г. Кесякова.

Прѣдсѣдателя: Г. Кесяковъ прѣдлага вмѣсто 20 п. глоба за всѣки коренъ да остане 10 пари. (Пада). Остава прѣдложението на Стамбулова спорѣдъ комиссията една леха и 20 пари глоба? (Приема се).

Д. Стамбуловъ: Комиссията разглѣдва още и правилника за опрощение данъка на нѣкои села: за кадастра и за 140 кози, умрѣли отъ болѣсть. Всичката сума е 22,000 гр. на разни общини изъ цѣлата Область. За кадастра се иска опрощение поради градушката паднала миналата година. Спорѣдъ закона за опрощението всѣки година Дирек. на Финанситѣ прѣдставя списъкъ и съ одобриенето на Пост. Комитетъ се прави опрощение на данъка на пострадалиѣ общини. На това основание комиссията приема правилника и моли Постоян. Комитетъ да го приеме. Само частно искамъ да забѣлѣжа, че въ нѣкои села които зная, като на пр. Демирджилери и Паничерево е намалено малко не добръ. Загубата имъ се въскача на 10, 12 хиляди гр. Паничерево има загуба само на 200 увр. юль, кадастра му се намалява на 4,000 гр. само за градинитѣ, а за нивитѣ отъ които сѣщо имало избити отъ градушка не се прѣсмѣтвало. Но Дирек. на Финан. тѣй прѣдлага. Незная Комитета какъ ще поглѣдне на това.

Прѣдсѣдателя: Спорѣдъ закона загубитѣ се констатируютъ отъ Финан. Съвѣти, и че до дѣто нѣма рекламація отъ Общинитѣ за загубитѣ до тогава нѣма никакво издирване; а слѣдователно и намаление. Сжщо за тия села може би нѣмало заявление за това е пропуснато.

Възражения нѣма противъ правилника. (Приема се).

Дневний редъ е исчерпанъ. Да опрѣдѣлимъ деньтъ за идущето засѣдание, понеже въ сжббота имами, ако не официаленъ, то религиозенъ празникъ и че на нѣкои отъ членоветѣ имъ е именний день. (Рѣши се идущето засѣдание да стане въ вторникъ).

(Конецъ $\frac{3}{4}$ ч.).

Прѣдсѣдатель: Д-ръ Яниуловъ

Подпрѣдсѣдатель: Д. Юруковъ

Секретаръ: Д. Стамбуловъ.

Стенографъ: Ив. А. Шандаровъ.